

KULTURA

izložbe

Industrijski krajobrazi

Mirjana Marušić Gorska

PULA – U galerijama »Cvajner« i »Dijana« otvorena je izložba slika u tehnici akril na platnu »Industrijski krajobrazi« Mirjane Marušić Gorske. »Škverovi, tankeri, mostovi, dizalice, nadvožnjaci, njezini su do srži, iskreni i hrabri 'Industrijski krajobrazi' u devet slika. Divlje boje svojom fovističkom čistoćom zauzdane su njezinim čvrstim, 'muškim' potezom. Moćne horizontale 'radničke poetike' smiono estetiziraju nelijepo, ekološki opako okruženje, od ružnog tvoreći igrivu, nadahnutu, urbano surovu likovnu priču», zapisala je u katalogu likovna kritičarka Gorka Ostojić Cvajner, kurtorica izložbe. S. B.

priznanja

Nagrade Hrvatske glazbene mladeži

ZAGREB – Nagrade Hrvatske glazbene mladeži »Ivo Vujković« za najistaknutije glazbeno ostvarenje u 2004. dodijeljene su Tomislavu Mužeku (tenor) u kategoriji solista, Akademskom duhačkom kvintetu u kategoriji komornih sastava do pet članova i Udarajkaškom ansamblu »biNg bang« Igora Lešnika u kategoriji instrumentalnih ansambla. Nagrade će dobitnicima biti predane 29. prosinca u Koncertnoj dvorani »Vatroslav Lisinski«, na koncertu kojim tradicionalno započinje Dan dvorane »Lisinski«. Tako je odlučio pro-sudbeni sud u kojem su Naima Balić, Gordana Lesić i Berislav Šipuš na sjednici održanoj 8. prosinca. (Hina)

muzeji

Otvoren najveći muzej Katalonije

BARCELONA – Nacionalni muzej likovne umjetnosti Katalonije, otvoren je u petak u Barceloni nakon 18 godina dugih radova i u tom je kompleksu predstavljeno deset stoljeća umjetnosti na tlu Katalonije. Španjolski kralj Juan Carlos i kraljica Sofija u četvrtak su svečano otvorili nove dvorane MNAC-a koje nadopunjuju projekt što se više od 100 godina razvija u Barceloni. Muzej od sada predstavlja javnosti 5.945 djela na 45.000 četvornih metara od čega je 12.000 rezervirano za izložbe. Nove su izložbene dvorane popunjene djelima baroka i renesanse s 236 platna i skulptura u 16 dvorana. U nove je prostore uselio i dio zbirke Thyssen-Bornemisza - 64 djela europske umjetnosti (od 13. do 18. stoljeća). (Hina)

IZLOŽBE – U Muzeju grada Zagreba otvorena izložba »Moskva 17. stoljeća očima Jurja Križanića«

STARA MOSKVA U ZAGREBU

Izložba nastoji približiti vrijeme, atmosferu i duh Moskve 17. stoljeća, onako kako ju je mogao vidjeti Juraj Križanić / Nedovoljno poznata uloga Jurja Križanića u hrvatskoj i ruskoj povijesti i kulturi

ZAGREB – »Otišao je iz hrvatskog pakla u ruski pakao, ali s jednom vodiljom da podigne Hrvatsku iz tursko-protestantskog kaosa u jednu zlatnu idilu apstraktnog Moskvijske« – tim mislima Miroslava Krležu na otvorenju izložbe »Moskva 17. stoljeća očima Jurja Križanića« u četvrtak u Muzeju grada Zagreba ravnatelj toga Muzeja Vinko Ivić opisao je ukratko sudbinu hrvatskoga intelektualca i teologa Jurja Križanića. Izložbom se nastoji pribli-

žiti vrijeme, atmosferu i duh Moskve 17. stoljeća, onako kako ju je mogao vidjeti Juraj Križanić, istaknuo je Ivić, te je dodao da je izložba plod uzorne suradnje Muzeja grada Zagreba i Muzeja grada Moskve, te je ujedno potvrdio dobrih političkih, gospodarskih i kulturnih veza dviju država i dvaju gradova. Tematika izložbe uvjetovana je ponajprije zbog nedovoljno poznate uloge Jurja Križanića u hrvatskoj i ruskoj povijesti i kulturi, ali jednako ta-

ko zbog njegovih misli i ideja od 17. stoljeća pa do današnjih dana, objasnio je Ivić u uvodnom govoru.

Galina Vedernikova, ravnateljica Muzeja grada Moskve, podsjetila je na početak pregovora između te dvije prijateljske institucije i dogovora oko razmjene izložaba. Na izložbi »Moskva 17. stoljeća u očima Jurja Križanića« uz izložbe iz hrvatskih arhiva i knjižnica te skulptura iz privatnih zbirka izloženo je oko četrdesetak artefakata iz

Muzeja grada Moskve. Ovo je prvo iskustvo zajedničke suradnje, istaknula je Vedernikova, izrazivši pritom zadovoljstvo suradnjom s Muzejom grada Zagreba te ističući da je Muzej grada Zagreba jedan od najboljih europskih muzeja.

U ime Ruske Federacije okupljenima se obratio ruski veleposlanik u Republici Hrvatskoj Mikhail A. Konarovsky. Istaknuo je važnost kulturne suradnje između dvije zemlje i upozorio na važnost njegovanja prijateljstva i vrednovanja zajedničke povijesti, koju trebamo poznavati, čuvati i prenijeti novim naraštajima. Konarovsky je također izrazio zadovoljstvo dosadašnjom kulturnom suradnjom i podsjetio na brojne koncertne i kazališne programe ruskih umjetnika koji su ove godine održani u Zagrebu i svjedoče o dobroj povezanosti tih dvaju gradova.

Izložbu je otvorila gradonačelnica grada Zagreba Vlasta Pavić ističući zadovoljstvo što je Zagreb ugostio takvu zanimljivu izložbu koja sa sobom nosi dio ruske kulture. Pavić je dodala da se sljedeće godine suradnja nastavlja velikim predstavljanjem Zagreba u Moskvi i to izložbom Muzeja grada Zagreba »Zvonimir Faist – Diktati vremena: Plakati od ranih 1930-ih do kasnih 1960-ih«.

Misilac i prosvjetitelj: Djela Jurja Križanića

RANKO MARKOVIĆ

Martina Matić

PROJEKTI – Najavljen projekt »Goli otok – Novi hrvatski turizam«

GOLI OTOK NI LOVIŠTE NI ZATVORSKI PARK

Projekt zajednički rade rotterdamski Institut Berlage i Udruženje hrvatskih arhitekata, a predviđa se urbanističko i arhitektonsko uređivanje sedam lokacija na hrvatskome Jadranu

RIJEKA – »Goli otok – Novi hrvatski turizam (Croatian Archipelago New Lighthouses) naziv je zajedničkog projekta rotterdamskog Instituta Berlage i Udruženja hrvatskih arhitekata koji predviđa urbanističko i arhitektonsko uređivanje sedam lokacija na hrvatskome Jadranu. O tome su u petak na konferenciji za novinare u Rijeci govorili direktor Multimedijalnog centra Palach Damir Čargonja, arhitekt Vladi Bralić, viši kustos Muzeja moderne i suvremene umjetnosti u Rijeci Branko Cerovac, Deni Šesnić i Ivica Župan.

Projekt je prijavljen na natječaj nizozemskog Ministarstva vanjskih poslova unutar programa »Matra« koji

pak predviđa razvoj socijalnog društva u zemljama istočne i središnje Europe na putu integracije u Europsku uniju.

Projekt Instituta Berlage trajat će dvije godine i u planiranju i projektiranju Golog otoka uključene su nevladine udruge te kulturna institucija koja je do sada radila na Golom otoku – MMC Rijeka te županijske i općinske strukture.

Arhitektonsku idejnu studiju izradit će Lea Pelivan i Toma Plejić iz zagrebačkog Studija UP u suradnji s riječkim MMC-om i ostalim činiateljima za razvoj Golog otoka.

Tijekom dvije godine projekt predviđa niz radionica

na kojima će se ispitati svi vidovi budućega funkcioniranja otoka te ponuditi rješenja za javnu raspravu. Prva javna prezentacija projekta trebala bi biti na Drugom međunarodnom biennalu arhitekture u Rotterdamu u svibnju iduće godine. Rotterdamska izložba u Zagreb će preseliti u rujnu 2005. godine.

Da bi se odredila budućnost naše obale, naglašeno je u pismu prodekana Instituta Berlage Vedrana Mimice, nisu potrebni samo zakoni i regulacije, nego i kritička i stručna rasprava o kulturnim i socijalnim aspektima razvoja. Teško je komentirati prijedloge ili ideje gdje se Goli otok pretvara u lovište

ili turistički »team park« zatvorskog tipa. Takvi prijedlozi mogu samo jako precizno pokazati da Hrvatska nije u stanju pratiti standarde Europske unije, da ne razumije ni povijesni ni suvremeni kontekst europske razmjene i da treba što prije napraviti veliki napor da se te razlike smanje.

U tom smislu upravo su aktivnosti udruga, novih kulturnih asocijacija te razmjena s europskim institucijama put prema sustavu u kojem će profunkcionirati civilno društvo. Goli tok u tom kontekstu, ističe Mimica, može gotovo doslovno postati svjetionik u neo-staljinističkom mraku.

Ljiljana Mamić Pandža

ARHIVISTIKA – Obilježeno pola stoljeća konzervacije i restauracije

OTVORENA VELIKA ČITAONICA HDA

ZAGREB – Nakon osam godina u svome punome sjaju zablitala je obnovljena velika čitaonica Hrvatskoga državnoga arhiva u Zagrebu, koju je u petak svečano otvorio izaslanik Ministarstva kulture, državni tajnik Jadran Antolović. U čitaonici su se tom prigodom okupili brojni gosti, predstavnici vjerskih zajednica i institucija, veleposlanstava i diplomatskoga zbora u Hrvatskoj, a još jedan razlog za slavlje bilo je i obilježavanje 50. obljetnice rada Središnjega laboratorija za konzervaciju i restauraciju, koji je u petak priredio i stručni skup.

Govoreći o Hrvatskome državnom arhivu, njegov je ravnatelj dr. Stjepan Čosić istaknuo simboličko značenje te spomeničke cjeline, u čijim su se prostorima, kako je kazao, tijekom 20. stoljeća intelektualno oblikovali

mnogi naraštaji. »Bez arhivskoga gradiva nema znanja ni identiteta, odnosno nema povijesti, a

ono je oslonac u borbi protiv samozaborava i nivelacije. Arhivska je grada nepresušni povijesni izvor i memorija

hrvatskoga naroda«, rekao je Čosić, izrazivši osobitu zahvalnost Ministarstvu kulture, koje je u najvećem dijelu financiralo projekt.

Mr. Tatjana Mušnjak, pročelnica Središnjega laboratorija, istaknula je pak da su u proteklih pola stoljeća u tome laboratoriju konzervirana i restaurirana ukupno 826.123 lista pisanoga gradiva, te da je zaštita arhivskoga gradiva zajednička briga svijeta i misija koju treba provesti radi budućih naraštaja.

U ime ravnatelja državnih arhiva u Hrvatskoj govorio je dr. Stjepan Sršan, a u ime franjevačkoga samostana Gorica – Livno fra Bono Vrđoljak. Proslavu su svojim glazbenim umijećem uveličali Zbor »Ivan Goran Kovačić«, sopranistica Danijela Pintarić i pijanist Mario Čopor.

Sandra-Viktorija Antić

Zalog budućnosti: S otvaranja obnovljene čitaonice

ROBERT RAJTIĆ

Svečanost glazbe: Božićni koncert Zbora i Simfonijskog orkestra HRT-a, pod ravnanjem Nikše

ZLATKO KALLE

KNJIGE – Predstavljen novi roman Ive Brešana »Vražja utroba«

TRAGOM LEGENDE O USTAŠKOM ZLATU

ZAGREB – Prošle godine, baš u ovo predblagdansko vrijeme, Ivo Brešan predstavio je svoj roman »Država Božja 2053.« Tada je u razgovoru za *Vjesnik* rekao da piše novi roman, naslovljen »Vražja utroba«, koji bi trebao biti objavljen u ovoj godini. I objavljen je, pod najavljenim naslovom i kod istoga izdavača (SysPrint), te je predstavljen u petak u knjižnici Bogdana Ogrizovića. Po svemu sudeći, Brešan je u zavidnoj spisateljskoj formi, već je postalo praksom da se s novim romanom javlja svake godine, a izdavač je spomenuo da je i idući roman u pripremi.

Što se tiče »Vražje utrobe«, Edo Popović, novi urednik u SysPrintu, rekao je da se radi o mješavini svih žanrova, o onome što se u glazbi naziva crossoverom. Roman, naime, počinje kao krimić, nastavlja se kao pustolovni roman, a završava kao horor. Kao i u dosadašnjim Brešanovim djelima, i u ovome je

Ivo Brešan

uočljiva snažna kritika stvarnosti u kojoj živimo, te su prepoznatljive mnoge referencije na našu svakodnevicu. Kada bi u potpisu »Vražje utrobe« stajalo neko strano spisateljsko ime, Edo Popović smatra da se roman ne bi skidao s top lista najčitanijih ili najprodavanijih, ali, kako je rekao, poznavajući našu kulturu, to se najvjerojatnije neće dogoditi.

Miljenko Jergović je podstajao na Brešanove dvije spisateljske karijere: onu dramskoga pisca, koja je bila

uvažavana, značajna i elitistička, te onu pripovjedačku, u kojoj se autor koristi žanrovima takozvane trivijalne književnosti. Djela iz te romaneskne karijere nisu došla baš naročito dobre kritike, što Jergović tumači time da se kritike rijetko pišu iz knjige same, već kritičari često pišu vodeći se vlastitim očekivanjima.

A Brešan je, koketirajući s trivijalnim žanrovima, iznenjio očekivanja onih koji su se navikli na djela iz njegove prve, dramske faze. Bez obzira na kritike, Jergović smatra da je roman napisan superiorno, te da je do pred sam kraj nalik furioznom, zamamnom i preciznom američkom bestselleru.

Slaužni priču »Vražje utrobe«, Brešan je upotrijebio legendu o ustaškom zlatu, a kako je sam rekao, špekulacije o tome što je s tim blagom i gdje se nalazi, dale su mu i poticaj za pisanje romana.

Barbara Matejić

Film »Je li jasno, prijatelju« imao 12.089 gledatelja

U članku »U potrazi za izgubljenim gledateljem« u »Vjesniku« od 16. prosinca objavljen je podatak da je film »Je li jasno, prijatelju« imao u 2001. godini 424 gledatelja. Navedeni je podatak iz nacionalne liste gledanosti hrvatskih filmova u 2001.

godini iz časopisa »Hollywood« br. 76. iz veljače 2002. godine, gdje je navedeno da se radi o rezultatima od 1. siječnja 2001. do kraja distribucije. No, s obzirom da je film »Je li jasno, prijatelju« bio u distribuciji do travnja 2002. godine, ukupna broj-

ka kino-gledatelja filma prema podacima distributera »Croatia filma« je 12.089. Duboko se ispričavam redatelju filma Dejanu Ačimoviću i distributeru filma »Croatia filmu« na navođenju nepotpunih podataka.

Zlatko Vidačković